

Dnia 22 sierpnia odbyła się wielka uroczysta manifestacja w praskim Teatrze Narodowym (Národní Divadlo). Zebrali się tam przedstawiciele rządu, kultury i społeczeństwa, aby oddać hołd wielkiemu pisarzowi narodowemu i zamaniestować swoją dla niego wierność, miłość i solidarność. W uroczystości wzięli udział liczni delegaci zagraniczni, a wśród nich przedstawiciele Związku Pisarzy Polskich w osobach Ryszarda Matuszewskiego, Lucjana Rudnickiego i Gustawa Morcinka. Po zagajeniu przez rektora L. Štolla szef Wydziału Spraw Kulturalnych Kancelarii Prezydenta Republiki dr Franciszek Nečásek odczytał pismo prezydenta Gottwalda, po czym minister prof. Nejedlý w gorących słowach przedstawił charakter i znaczenie dzieła Jiráska, który obecnie święci swój wielki i niezwykły triumf: cały lud czeski oddaje głęboki hołd pisarzowi, który zawsze stał po jego stronie, bronił go przed uciskiem i krzywdą, a zarazem ukazywał jego siłę, wytrwałość i niezłomność w walce o prawdę i sprawiedliwość. Przemawiali potem reprezentanci zagraniczni, wśród nich delegat polski Ryszard Matuszewski (przemówienie to pt. „Hołd pisarzy polskich Al. Jiráskowi“ podała prasa w przekładzie czeskim); wygłoszono utwory na cześć pisarza (M. Pujmanowa, Fr. Branislav), a przewodniczący Związku pisarzy czeskich, Jan Drda, odczytał manifest pisarzy czeskich, którzy oddali hołd Jiráskowi i złożyli ślubowanie, że zawsze kroczyć będą za jego mistrzowskim wzorem, naśladować jego realizm i tworzyć dzieła bliskie ludowi, wnikające w jego sprawy i dla ludu przeznaczone.

Dnia 23 sierpnia był Hronov. Wielka serdeczna manifestacja w rodzinnym mieście Jiráska, które odtąd ma się nazywać jego imieniem: Jiraskův Hronov. Były przemówienia przedstawicieli rządu (min. Kopecký, min. Pavlásek), pisarzy czeskich (J. Drda) oraz reprezentanta radzieckiego (Z. K. Nowgorodow), który mówił o znajomości Jiráska w Z. S. R. R. i o jego znaczeniu ogólnosłowiańskim.

W dniu 2 września nastąpiło otwarcie Muzeum Jiráska w Hvězdzie pod Pragę. Przemówił prezes Rady Ministrów Ant. Zapotocki, podkreślając niepożyte zasługi Jiráska w utrwaleniu i artystycznym zobrazowaniu rewolucyjnej postawy i tradycji narodu i ludu czeskiego, po czym dokonał aktu otwarcia Muzeum, będącego dokumentacją życia i działalności pisarza oraz dokumentacją czasów, które w swej twórczości literackiej upamiętnił. Stanie się ono świątynią, do której tłumnie pielgrzymować będą Czesi i Słowacy, by wspominać sławną przeszłość, krzepić się w uczuciach patriotycznych i z otuchą patrzeć w przyszłość. „Hvězda“, dawny letni pałacyk królewski (tak nazwana od oryginalnej architektury rozplanowanej w formie gwiazdy), zbudowana ongiś w czasach feudalizmu, po różnych zmiennych kolejach, przekształcona została w skarbnicę pamiątek narodowych i w miejsce pątnicze o wyjątkowo doniosłym znaczeniu i posłannictwie społecznym.

(s. w.)

PRZEGLĄD OSTATNICH WYDARZEŃ

Zmiany w najwyższych władzach republiki. W ciągu września dokonano reorganizacji najwyższych władz republiki drogą utworzenia szeregu nowych ministerstw i reorganizacji niektórych innych już istniejących. Zreorganizowano lub rozdzielono na wię-

cej resortów ministerstwa przemysłu ciężkiego i lekkiego, rolnictwa, handlu wewnętrznego, przemysłu budowlanego, pracy i opieki społecznej oraz przemysłu spożywczego.

Ministrami nowych lub zreorganizowanych resortów mianowani zostali

przez prezydenta republiki, na wniosek premiera Zapotockiego:

Ministrem kontroli państwowej — Karol Bacilek.

Minister Bacilek liczy lat 55, jest synem murarza i z zawodu ślusarzem maszynowym. Był członkiem lewicy socjaldemokratycznej i członkiem K. P. Cz. od chwili jej powstania. Ostatnio zajmował stanowisko przewodniczącego zgromadzenia powierników, tj. autonomicznego rządu Słowacji.

Ministrem materiałów palnych i energetyki — Wacław Pokorny.

Minister Pokorny liczy lat 45, jest synem górnik, z zawodu górnikiem. Od dwudziestego roku życia jest członkiem KPCz. Ostatnio był dyrektorem generalnym kopalń rud i zakładów naftowych.

Ministrem przemysłu hutniczego i kopalń rud — Jan Bilek.

Minister Bilek pochodzi z rodziny robotniczej, z zawodu jest hutnikiem. Liczy lat 46. Był członkiem KPCz. od chwili jej powstania. Ostatnio był dyrektorem hut żelaznych im. Mołotowa w Trzyńcu.

Ministrem przemysłu chemicznego — inż. Józef Pučík.

Minister Pučík, pochodzący ze słowackiej rodziny robotniczej i liczący 39 lat, działał od młodości w słowackim ruchu komunistycznym; był czynnym uczestnikiem powstania słowackiego. Ostatnio był wiceprzewodniczącym Państwowego Urzędu Planowania.

Ministrem przemysłu lekkiego — Alojzy Malek.

Minister Malek, 58-letni pracownik krawiecki, z rodziny robotniczej z Moraw, był jednym z założycieli KPCz. W latach 1929—1944 przebywał w Zw. Radzieckim, gdzie był dyrektorem fabryki, potem członkiem kolegium przy ministerstwie przemysłu republiki kirgiskiej. Ostatnio zajmował stanowisko generalnego dyrektora Czechosłowackich Zakładów Włóknienniczych.

Ministrem lasów i przemysłu drzewnego — Marek Smida.

Minister Smida, urodzony przed 40 laty w robotniczej rodzinie słowackiej, był działaczem Młodzieży Komunistycznej i członkiem KPCz. od osiemnastego roku życia. Był więziony przez dwa lata przez hitlerowców, brał czynny udział w powstaniu słowackim. Ostatnio był dyrektorem generalnym czzechosłowackich lasów państwowych.

Ministrem kadr pracowniczych — dr Jaroslav Havelka.

Minister Havelka, dr praw, liczy lat 34. Przez szereg lat był działaczem lewego skrzydła socjaldemokracji czzechosłowackiej, przewodniczącym centralnej komisji młodzieży socjaldemokratycznej. Po wydarzeniach lutowych 1948 r. został zastępcą generalnego sekretarza partii socjaldemokratycznej i zajmował to stanowisko aż do połączenia obu partii robotniczych w czerwcu 1948 r. Ostatnio był zastępcą przewodniczącego państwowego urzędu spraw kościelnych. Ministerstwu Kadr Pracowniczych powierzone są wszystkie sprawy zatrudnienia.

Dotychczasowy minister ciężkiego przemysłu Gustaw Kliment objął Ministerstwo Ciężkiego Przemysłu Maszynowego, a dotychczasowy minister lekkiego przemysłu — Ministerstwo Ogólnego Przemysłu Maszynowego.

Wicepremierowi drowi Janowi Ševčíkowi powierzone zostało kierownictwo państwowego urzędu kultury cielesnej i sportu. Natomiast wicepremier gen. Svoboda i minister pracy i opieki społecznej Erban zostali uwolnieni od swoich funkcji rządowych.

Nowi ministrowie złożyli ślubowanie na ręce prezydenta republiki.

Zmiany w rządzie republiki pociągnęły za sobą także zmiany w zgromadzeniu powierników Słowacji. Nowym przewodniczącym tego zgromadzenia mianowany został dotychczasowy minister rolnictwa, Juliusz Duriš. Stworzono nowe powiernictwa: lekkiego przemysłu oraz lasów i przemysłu drzewnego, a powiernictwo

pracy i opieki społecznej zmienione zostało na powiernictwo kadr pracowniczych. W składzie zgromadzenia nastąpiły pewne przesunięcia personalne.

Ministrem rolnictwa republiki na miejsce J. Duriša mianowany został Józef Nepomucký.

Minister Nepomucký, liczący lat 54, pochodzi z ubogiej rodziny chłopskiej, z zawodu jest cieślą. Był członkiem KPCz od jej założenia. Ostatnio piastował mandat poselski.

Nowe ustawy: święta — przysposobienie wojskowe — Instytut Prawniczy. Ustawa uchwalona przez rząd w połowie października na wniosek ministra spraw wewnętrznych Noska reguluje sprawę święta państwowego, innych dni świątecznych oraz uroczystych i pamiętnych dni w Republice Czechosłowackiej.

Za święto narodowe ludowo-demokratycznej republiki czechosłowackiej uznany został dzień 9 maja, rocznica oswobodzenia Czechosłowacji przez Armię Radziecką.

Obok tego ustawa ustala jeszcze następujące dni świąteczne: 1 stycznia (Nowy Rok), poniedziałek wielkanocny, 1 maja (Święto Pracy), 25 i 26 grudnia (Boże Narodzenie). Rocznicę proklamowania państwa czechosłowackiego po pierwszej wojnie światowej — 28 października — uznano za święto jako rocznicę nacjonalizacji przemysłu w 1945 r. (Dzień Nacjonalizacji); ale jeżeli będą tego wymagały interesy gospodarcze państwa, rząd może w danym roku ustalić, że dzień wolny od pracy przypadający na 28 października zostanie przesunięty.

Jeżeli dzień wolny od pracy nie przypada na niedzielę, pracownikom należy się normalne wynagrodzenie. Pracownicy pracujący w taki dzień otrzymają prócz uzyskanego zarobku specjalną premię.

Za dni uroczyste Republiki Czechosłowackiej uznane zostały ponadto:

25 lutego, 29 sierpnia (rocznica powstania narodowego w Słowacji) i 7 listopada (Wielka Rewolucja Socjalistyczna). Dniami pamiętnymi Republiki są 5 i 6 lipca (na cześć apostołów słowiańskich Cyryla i Metodego oraz Mistrza Jana Husa).

Nowa ustawa ma być przedstawiona Zgromadzeniu Narodowym i wejść w życie z dniem 1 stycznia 1952.

Minister obrony narodowej gen. dr Čepička przedstawił rządowi projekt ustawy o przysposobieniu ludności do obrony kraju. Nowa ustawa usunąć ma dotychczasową wielotorowość pracy w tej dziedzinie i zapewnić jednolite kierownictwo. Zgodnie z oficjalnym komunikatem, „zadaniem przysposobienia wojskowego ludności będzie przygotowywanie najszerszych warstw ludu pracującego do wykonania zadań związanych z obroną ojczyzny, pogłębianie jedności ludu pracującego i ludowo-demokratycznej armii, wychowywanie ludu pracującego w wierności dla Związku Radzieckiego i państw ludowej demokracji i potęgowanie wysiłków zmierzających do zapewnienia pokoju światowego“.

Do wykonania tych zadań będzie się dążyć drogą przysposobienia politycznego, cielesnego i wojskowego, w pierwszym rządzie na zasadzie dobrowolnego udziału najszerszych warstw ludu pracującego.

Przysposobienie do obrony kraju będzie się przeprowadzało w szkołach, w ośrodkach pracującej dorastającej młodzieży i w dobrowolnych organizacjach. Dla jednolitego przeprowadzania, organizowania, kierowania i kontroli przysposobienia do obrony kraju, także poza szkołami i zakładami pracy, stworzony będzie jako organ jednoczący, kierujący i kontrolujący „Związek Współpracy z Armią“. Członkostwo Związku będzie dobrowolne. Członkami Związku będą mogły się stać dobrowolne organizacje, które zostaną przyjęte i którym

Związek powierzy przeprowadzanie przysposobienia do obrony kraju.

Na wniosek ministra sprawiedliwości dra Raisa władza wyraziła zgodę na stworzenie Instytutu Prawniczego ministerstwa sprawiedliwości jako samodzielnego instytutu naukowego, podporządkowanego Ministerstwu Sprawiedliwości. Instytut będzie ośrodkiem prawniczych prac badawczych i twórczej pracy naukowej, będzie przygotowywał podręczniki i materiał do studiów dla szkół prawniczych ludności pracującej, dla studiów korespondencyjnych i dla innych form szkolenia prawniczego; będzie dopomagał w pracy czechosłowackim autorom piszącym w dziedzinie prawa, będzie organizował dyskusje i odczyty z tej dziedziny. Do innych zadań Instytutu będzie należała tymczasowa organizacja i kierowanie na odległość studiami prawniczymi absolwentów szkół prawniczych dla pracujących i innych kadr robotniczych, prowadzenie działalności wydawniczej i dokumentacyjnej obejmującej wszystkie nowe przepisy prawne czechosłowackie i literaturę prawniczą, a także dawanie przeglądu wymiaru sprawiedliwości w krajach kapitalistycznych. Instytut wreszcie będzie ośrodkiem informacji o czechosłowackich normach prawnych dla wszelkich instytucji i organów publicznych.

„Dzień Armii czechosłowackiej” w dniu 6 października odbył się pod hasłem „Z Armii Radziecką na strażę pokoju”. Najwyższy zwierzchnik czechosłowackich sił zbrojnych, prezydent republiki Klement Gottwald, wydał w tym dniu rozkaz do armii, w którym m. in. czytamy:

„Dziś, 6 października, ludowo-demokratyczna armia a wraz z nią lud pracujący święcą Dzień Armii czechosłowackiej. Przed siedmiu laty sławna armia radziecka wkroczyła

jako oswobodzicielka na ziemi naszej ojczyzny — a przy jej boku szła jednostka czechosłowacka jako żywy symbol zwycięskiej bojowej współpracy z armią radziecką...

Nasz lud pracujący idzie teraz w szybkim tempie drogą socjalizmu i przez pomyślną pracę nad budową kraju zapewnia sobie wyższy poziom życia materialnego i kulturalnego. Pod kierownictwem ojczystej Partii Komunistycznej mobilizuje wszystkie siły dla zwycięskiego przełamania trudności na drodze do rozrostu i jeszcze pomyślniejszego realizowania wspólnych zadań pięciolatki, o jakich kapitalistom nie śniło się nawet...

Nasza armia, wierna i oddana ludowi i partii komunistycznej, osiągnęła w minionym okresie nowe sukcesy na polu przysposobienia bojowego i politycznego, idąc za wzorem zwycięskiej armii radzieckiej. Przez unieszkodliwienie bandy imperialistycznych agentów Reicina i towarzyszy umocnione zostały jej szeregi i stworzone lepsze warunki dla budowania nowych kadr oficerskich.

Towarzysze żołnierze!

Mobilizujcie wszystkie siły, abyście jeszcze pomyślniej wypełniali swoje zadania i uczynili z armii jeszcze pewniejszą tarczę spokojnej pracy twórczej ludu, jeszcze mocniejsze narzędzie udaremnienia spisków imperialistycznych nieprzyjaciół!

Umacniajcie karność wojskową, przyswajajcie sobie jeszcze dokładniej wiedzę wojskową, doskonalcie wytrwale przysposobienie bojowe i polityczne, podnoście nieustannie zdolność do boju i gotowość bojową armii, jeszcze usilniej kierujcie się przykładem armii radzieckiej!

Niech żyje nasz lud pracujący, który buduje socjalizm, i jego ojczyzna zwycięska Komunistyczna Partia Czechosłowacji! Cześć armii cze-

chosłowackiej, jej dowódcom i wojownikom! Niechaj krzepnie nienaruszalna przyjaźń naszej armii z niepokonaną armią radziecką — naszą oswobodzicielką! Cześć chorążemu pokoju, generalissimusowi Stalinowi!“

Z okazji Dnia Armii zespół teatru „D 51“ pod dyрекcją E. F. Buriana stał się częścią składową armii czechosłowackiej pod nazwą „Artystycznego Teatru Armii“ (Armádní umělecké divadlo). Podkreśla się, że zespół będzie w ten sposób szedł dalej drogą postępu, na którą wkroczył jesienią roku 1933. Nową działalność teatr zainaugurował uroczystym przedstawieniem „Maskarady“ Lermontowa, przy czym na przedstawieniu obecni byli liczni przedstawiciele rządu i najwyższego dowództwa armii.

Po odegraniu hymnu czechosłowackiego i radzieckiego przemawiał wiceminister obrony narodowej, gen. Ceněk Hruška, który podkreślił szczególnie postępową rolę, jaką odegrał teatr Buriana w czasie walk z burżuazją o zwycięstwo klasy robotniczej, i wskazał na wielkie zadania wychowawcze i artystyczne, jakie oczekują zespół w Artystycznym Teatrze Armii.

„Fakt, że czechosłowacka armia ludowo-demokratyczna otrzymuje w postaci zespołu D 51 nowy poważny ośrodek artystyczny — mówił generał Hruška — świadczy o ojcowskiej pieczy najwyższego zwierzchnika czechosłowackich sił zbrojnych, prezydenta republiki Klementa Gottwalda i o dbałości rządu i całego naszego ludu pracującego o życie kulturalne żołnierzy, które w ostatnim roku rozwijało się wręcz żywotowo.

Postępowa kultura partyjna staje się w naszej armii napędową, mobilizującą siłą, która jest w stanie dać żołnierzowi podniętę do wykonywania zadań, jakich się od niego żąda w interesie obrony niepodległości

i rozkwitu naszej ojczyzny — a to przez płomienne i pełne prawdy wypowiedzi, przez słowo, obraz, muzykę czy taniec. Siła postępowej, bojowej sztuki polega na tym, że umie skonkretyzować na żywych przykładach podniosłe i wielkie idee światopoglądu klasy robotniczej i najświętsze zobowiązanie żołnierza — przysięgę. Najlepiej umie to teatr. Sztuka przyczynia się przez to wybitnie do wychowania żołnierzy w duchu socjalistycznego patriotyzmu i proletariackiego internacjonalizmu, w duchu głębokiej miłości do Związku Radzieckiego i nieubłaganej nienawiści do amerykańsko-imperialistycznych imperiałistów i ich satelitów. Przez to, że stawia przed oczyma żołnierza żywe, porywające wzory, wpaja mu odwagę, honor, koleżeństwo bojowe i szlachetną dumę obrońcy ludowo-demokratycznej ojczyzny“.

W związku z Dniem Armii odbyły się także w całej Czechosłowacji uroczystości sportowe, dające przegląd czechosłowackiej kultury cielesnej. W uroczystościach tych wzięły udział specjalne delegacje armii polskiej, bułgarskiej, chińskiej i węgierskiej.

Dzień Prasy Czechosłowackiej. — Dzień 21 września, rocznica ukazania się po raz pierwszy w roku 1920 „Rudego Prava“, organu Komunistycznej Partii Czechosłowacji, został ustanowiony Dniem Prasy Czechosłowackiej. W roku bieżącym data ta dała sposobność do omawiania zadań prasy w socjalistycznym społeczeństwie.

„Prasa czechosłowacka stara się zdecydowanie od lutego 1948 — pisać jeden z dzienników — upodobnić do swojego wielkiego wzoru, prasy bolszewickiej, oraz zaszczytnie wypełnić zadania nałożone przez Lenina i Stalina na prasę państwa budującego socjalizm: być kolektywnym agitatorzem, propagatorem i organizatorem

realizacji największych idei dziejów ludzkich — idei socjalizmu.

Prasa czechosłowacka opiera się przy tym na bohaterskich tradycjach walk i pracy centralnego organu K. P. Cz., „Rudego Prava“, które przez całe trzydziestolecie jest płomiennym bojownikiem i wytrwałym organizatorem jednolitej klasy robotniczej, jej walki o obalenie burżuazji, o wolność narodów naszej ojczyzny i wreszcie o wybudowanie socjalizmu w naszym kraju. Dziennikarze czechosłowaccy nieustannie przypominają sobie, że w tej świętej walce oddali życie mężni redaktorzy „Rudego Prava“ z Juliuszem Fučíkiem na czele — i uczą się od nich nieprzejednanego stosunku wobec nieprzyjaciół klasy robotniczej, uczą się wierności zasadom, rzetelności i bojowości“.

O roli prasy czechosłowackiej i jej znaczeniu w chwili obecnej czytamy:

„Tysiące listów, które nadchodzą codziennie do redakcji pism czechosłowackich, oraz tysiące korespondentów robotniczych i wiejskich, jacy zgromadzili się wokół redakcji od roku 1948, świadczą o tym, że pogłębia się kontakt prasy z masami pracującymi, że nasza prasa staje się coraz prawdziwszą prasą robotników, chłopów i pracującej inteligencji, że pracujący biorą czynny udział w powstawaniu naszej prasy, że prasa staje się jedną z postaci wyrażających głęboką i prawdziwą demokratyczność naszego ustroju, umożliwiając każdemu obywatelowi czynny udział i wpływ na rozstrzygnięcie o wszelkich sprawach naszego kraju...“. Ale „prasa nie jest jeszcze na przykład codzienną podręczną pomocą w pracy agitacyjnej mężów zaufania i funkcjonariuszy związkowych w zakładach pracy. Tylko dlatego jest możliwe, że przy budowie Nowych Hut im. Klementa Gottwalda w Kunczycach setki egzemplarzy zakładowego dziennika „Den“ (Dzień) pozostają nie rozdzielone w biurze i nie dostają

się do rąk robotników. To samo dzieje się z niektórymi czasopismami związkowymi w kancelariach rad zakładowych.

Również wielu wyższych funkcjonariuszów i pracowników gospodarki nie korzysta dotąd z prasy jako środka, przy pomocy którego mogliby codziennie stykać się i rozmawiać z najszerszymi masami pracujących. Wciąż jeszcze nie stało się dla nich nieodzowną potrzebą ujawniać przy pomocy prasy swoje plany, myśli, trudności i wyniki pracy, naradzać się przy pomocy prasy z szerokimi warstwami robotników, chłopów i inteligencji“.

Centralna Rada czechosłowackich związków zawodowych postanowiła wydawać dla pracowników narodowości niemieckiej w Czechosłowacji nowy tygodnik w ich języku ojczystym. Pismo będzie nosiło tytuł „Aufbau und Frieden“ (Odbudowa i pokój).

„W ostatnich latach — pisze o tym dziennik związkowy — zwłaszcza od lutego 1948, okazało się, że przeważająca większość pracowników narodowości niemieckiej, mieszkających na terenie republiki, włączyła się do wysiłków nad budową kraju. Pracują oni głównie w górnictwie, hutnictwie, w przemyśle budowlanym, szklanym i włókienniczym, a także w majątkach państwowych. Okazało się, że zgodne z prawdą były słowa prezydenta Gottwalda: „Niemiec Niemcowi nie równy“ (Není Němec jako Němec). Wielu z nich wykazuje się wzorowymi wynikami pracy, pracują na sztywnych normach i przekraczają je. Są wśród nich także nowatorzy, wynagradzani za projekty ulepszeń... Dwoje pracujących narodowości niemieckiej: Maksymilian Behr, górnik kopalni im. Ziżki w Chomutowie, i Paulina Friedrich, przędka ze Starego Miasta, odznaczeni zostali przez naszego prezydenta „Orderem Pracy“. (Jak pamiętamy — patrz „Przeгляд Zachodni“, nr 7-8/1951, s. 696 —

prezydent Gottwald wspomniał przy sposobności nadawania pierwszych nowych odznaczeń, że wśród odznaczonych obok Czechów i Słowaków są także Polacy, Węgrzy i Niemcy). Biorą oni czynny udział nie tylko w budowie naszej ojczyzny, ale także w walce o pokój i przejawiają również w inny sposób pozytywny stosunek do naszej ludowo-demokratycznej republiki... Nasi pracownicy narodowości czeskiej uświadamiają sobie, że ich towarzysze pracy narodowości niemieckiej są robotnikami, którzy wraz z nimi budują socjalizm i walczą o utrzymanie pokoju“.

Pierwszy numer nowego pisma ukazał się 27 września.

Początek roku akademickiego. Dn. 1 października rozpoczął się w Czechosłowacji rok akademicki. W związku z tym ministerstwo wydało apel, opracowany przez państwową komisję szkół wyższych, w którym m. in. czytamy:

„... Ubiegły rok szkolny był nader doniosły dla przebudowy naszych szkół wyższych. Wprowadzone zostały nowe formy pracy zarówno w kierownictwie, jak i w działalności naukowej i pedagogicznej uczelni, przy czym rozpoczęły działać rady uczelniane i wydziałowe. Nowi funkcjonariusze szkół akademickich rozpoczęli swoją pracę. Przez wytworzenie katedr zapewnione zostały podstawy organizacyjne, zdolne do zastąpienia przestarzałych metod i mogące dać pracy naukowej i pedagogicznej naszym uczelni nową, żywą i konkretną treść. Uczyniony został także poważny krok ku związaniu naszych uczelni z praktyką, z produkcją, z socjalistycznym budowaniem. Jest wielkim sukcesem, że w początkach tego roku uczelnie otrzymują nowe ogólnopństwowe plany i programy nauczania, które zakończą okres szybkich zmian w treści wykładów i umożliwią pogłębienie pracy wychowawczej i nau-

kowej. Na naszych wyższych uczelniach w roku ubiegłym wzrósł dalek odsetek studentów spośród robotników i drobnych chłopów, którzy wydatnie przyczyniają się do socjalistycznej przebudowy naszych uczelni.

Pozostaje jednak jeszcze wiele zadań do rozwiązania, a powstają także nowe zadania. Nowe formy i metody pracy opanowano dotychczas przeważnie od strony czysto organizacyjnej i administracyjnej. W pracy wykładowców i studentów nie brak jeszcze wielu przestarzałych sposobów, poglądów i innych przeżytków. Marksizm-leninizm nie stał się dotychczas podstawą ideologiczną i metodyczną pracy wychowawczej i naukowej wyższych uczelni. Wielkie wyniki nauki radzieckiej nie weszły jeszcze do pracy naszych katedr i nie wyparły całkowicie pseudo-nauki mieszczańskiej. Także w pracy i w życiu naszych studentów nie zostały jeszcze w całej pełni wykorzystane metody i doświadczenia wspaniałej młodej inteligencji radzieckiej...

Dlatego trzeba rozwijać pracę katedr na wyższym poziomie, aby lepiej niż dotąd dopomagały one pracownikom naukowym wyższych uczelni w walce z resztkami ideologii burżuazyjnej, zwłaszcza z nacjonalizmem i kosmopolityzmem. Większość naszych starszych pracowników naukowych zrozumiała właściwie znaczenie tej walki i trzeba im udzielić w tej mierze wszelkiego poparcia i zbiorowej pomocy. I tylko przez taką kolektywną współpracę starszych i młodszych pracowników naukowych przyspieszyć można przysposobienie i wzrost młodych kadr naukowych, jakich wymaga żywiołowy rozwój nauki w naszym społeczeństwie“.

Rektor wyższej szkoły nauk politycznych i gospodarczych, prof. Ladislav Štoll, powiedział do swych uczniów w dniu otwarcia roku akademickiego m. in. co następuje:

„Nasza szkoła ma już wychowywać ludzi dla komunizmu. A nasze pokolenie pamięta jeszcze czasy Austro-Węgier! Jakież wydarzenia nastąpiły od czasu praskiej konferencji bolszewików! W Chinach jest już Mao-Tse-Tung, na Hradczanach mieszka towarzysz Gottwald, a obywatele radzieccy budują wielkie dzieła komunizmu. Trzeba ściślej jeszcze zbliżyć się do przyszłości świata — do Związku Radzieckiego. Dlatego uczymy się języka Lenina, abyśmy mogli czerpać z doświadczeń Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików), abyśmy mogli korzystać jeszcze więcej z organizacyjnych doświadczeń szkół radzieckich.

Przed nami leży nie objęte okiem niezorane pole — mówił dalej rektor Štoll. — Trzeba wypełnić szereg ważnych, aktualnych zadań; między innymi ukazać naszemu ludowi prawdę historyczną nie do obalenia, odsłonić dziejową rolę Masaryka i Benesa. rozwiać wszystkie te niezasłużone aureole i fałszywe wyobrażenia. Dopomagają nam w tym w roku bieżącym liczne prace. Mam na myśli Dzieła Klementa Gottwalda, rzecz, która przeszła próbę ogniową krytyki dziejów, dzieła Zdeňka Nejedlego, książkę ministra Kopeckiego, która ma zasadnicze znaczenie dla naszej wiedzy historycznej. Walka wyznacza nam zadania. Nie jest nam nieznane, że

„Nędza filozofii“, „Zagadnienia leninizmu“, „Pochodzenie rodziny, własności prywatnej i państwa“ i inne dzieła naszych klasyków są owocem walki — i walka nadała im trwałą wartość“.

Wizyta Prezydenta Piecka w Czechosłowacji. W dniu 23 października przybył do Czechosłowacji w otoczeniu delegacji rządowej prezydent Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Wilhelm Pieck. Prezydentowi towarzyszył wicepremier Nuschke, minister spraw zagranicznych Dertinger, przewodniczący prezydium Rady Narodowej Frontu Narodowego Demokratycznych Niemiec, dr Correns, sekretarze stanu Ackermann, Opitz i Winzer, przedstawiciele Wolnej Młodzieży Niemieckiej oraz czołowi pracobnicy pracy N. R. D.

Szczegóły wizyty podamy w następnym numerze „Przeglądu Zachodniego“.

Zgon wybitnego uczonego. Dnia 22 listopada 1951 r. zmarł w Czechosłowacji prof. Uniwersytetu im. Karola w Pradze, Wacław Chaloupecky, najwybitniejszy spośród mediewistów czeskich starszego pokolenia. Dorobkowi tego uczonego poświęcimy jeszcze osobne omówienie.

Andrzej Józef Kamiński